



Deutsch-Rumänische
Industrie- und Handelskammer
Camera de Comerț și Industrie
Româno-Germană

RAPORT DE CONJUNCTURĂ

ROMÂNIA

2018



Cuprins

I.	Introducere	pag. 3
II.	Principalele rezultate	pag. 4
III.	România: Condiții-cadru economice	pag. 5
IV.	Situația economică și așteptările companiilor	pag. 6
V.	Condițiile amplasamentului investițional	pag. 7
	1. <i>Politici economice</i>	pag. 7
	2. <i>Funcționalitatea mediului de afaceri</i>	pag. 8
	3. <i>Condițiile de pe piața muncii</i>	pag. 9
	Atractivitatea amplasamentului investițional	pag. 10
VI.	Despre Camera de Comerț și Industrie Româno-Germană	pag. 10
	Anexa 1: Rezultate detaliate	
	Anexa 2: Despre chestionar	

I. Introducere

Camerele de Comerț și Industrie germane bilaterale (AHK) din Europa Centrală și de Est au realizat și în acest an un chestionar, din care reiese situația economică, dar și condițiile-cadru economice, calitatea condițiilor investiționale din fiecare țară în parte, cât și așteptările companiilor germane. Sondajul a fost realizat pentru a 13-a oară, împreună cu Camere de Comerț și Industrie Germane bilaterale din 15 țări Europa Centrală și de Est (ECE)¹. În această regiune au investit strategic numeroase companii germane, deschizând capacități de producție, pe care apoi le-au extins. Chestionarul are ca scop pe de-o parte susținerea companiilor germane în deciziile lor investiționale, iar pe de altă parte rezultatele chestionarului sunt un sprijin important pentru activitatea AHK-urilor din țările respective, dar și pentru decidenții politici și economici.

Datorită poziției geografice favorabile, cu cei 19,5 milioane de locuitori și cu venituri în continuă creștere, România, stat-membru al UE, este o piață de desfacere importantă în Europa de Sud-Est. Companiile germane au investit în România continuu și pe termen lung în ultimii 25 de ani și au contribuit în mod semnificativ atât la transferul de tehnologii cât și la creșterea competitivității economiei românești. Și există în continuare oportunități bune de afaceri. Dar, pentru a continua să investească și să creeze locuri de muncă în România, companiile au nevoie de un mediu economic stabil, de stabilitate juridică, de o infrastructură bine dezvoltată și un sistem educațional funcțional. De asemenea, este decisivă continuarea luptei împotriva corupției, pentru ca țara să poată evolua. Aceștia și alți factori s-au avut în vedere în cadrul chestionarului.

Demonstrațiile și acțiunile de protest ale societății civile din ianuarie-februarie 2017 împotriva Guvernului social-democrat, care au continuat pe tot parcursul anului și care s-au îndreptat împotriva modificărilor legislației penale și a altor inițiative legislative din domeniul penal sau fiscal, au influențat în mare măsură rezultatele chestionarului de conjunctură din acest an.

Aceste modificări pun sub semnul întrebării voința actualului Guvern de a continua lupta împotriva corupției fără compromisuri, ceea ce duce la un sentiment de nesiguranță al investitorilor germani și pe termen lung poate afecta relațiile economice bune existente între România și Germania. Nu doar populația, ci și companiile și-au pierdut o mare parte din încredere față de Guvern. Dialogul atât de necesar între mediul economic și decidenții politici nu mai are loc suficient de intens, multe decizii sunt luate de multe ori unilateral, de multe ori în mod surprinzător pentru companii.

Pe baza rezultatelor Chestionarului de conjunctură ECE am realizat **Raportul de conjunctură pentru România**, care oferă posibilitatea de a face o comparație între România și celelalte țări din regiunea ECE, dar urmărește și să ofere o imagine complexă asupra României ca amplasament investițional.

AHK România, în calitate sa de reprezentanță oficială a economiei germane în România, este preocupată de îmbunătățirea calității amplasamentului investițional și a climatului economic din România. În special prin munca noastră susținută și activitatea practică în cadrul grupurilor de lucru pe diverse teme, dorim să ne aducem un aport important la condițiile-cadru economice. Astfel, în calitate de Cameră de Comerț bilaterală realizăm legătura atât de necesară între mediul de afaceri privat și cel politico-administrativ.

¹ ECE: Țările membre ale UE din Europa de Est (Bulgaria, Estonia, Croația, Letonia, Lituania, Polonia, România, Slovacia, Slovenia, Cehia, Ungaria) și cele din Balcanul de Vest (Albania, Bosnia-Herțegovina, Kosovo, Macedonia, Muntenegru, Serbia)

II. Principalele rezultate

La actualul chestionar au participat 130 de companii cu capital german. Rezultatele arată că încrederea companiilor germane în România ca amplasament investițional este în continuă scădere și nici perspectivele nu sunt optimiste. Tendința negativă, care s-a putut observa încă de anul trecut, se continuă și în acest an.

Companiile privesc cu îngrijorare spre viitor. Nesiguranța și impredictibilitatea din viața economică s-au accentuat, încrederea în Guvern a scăzut și odată cu aceasta s-a diminuat și speranța că vor fi întreprinși pașii necesari pentru a continua reforme precum modernizarea structurilor administrative împreună cu reducerea birocrăției, continuarea luptei împotriva corupției, o mai bună absorbție a fondurilor europene, privatizarea companiilor de stat respectiv eficientizarea acestor întreprinderi și creșterea competitivității. Lipsa de personal calificat, instabilitatea juridică și politică îngreunează activitatea companiilor. Pe lângă acestea marea majoritatea a companiilor germane din România se plâng de infrastructura rutieră care reprezintă un obstacol important.

Situația economică actuală și evoluția economică sunt apreciate mai rău decât anul trecut. Desele modificări fiscale și înfrânarea reformelor din sectorul public cât și scăderea investițiilor publice în favoarea creșterii salariilor au dus la o atmosferă negativă în rândul investitorilor. Aceste aprecieri referitoare la evoluția economică este la o primă vedere cu atât mai surprinzătoare cu cât anul trecut România a înregistrat o creștere economică de aproape 7%. Companiile se așteaptă evident la o încetinire a creșterii economice, pentru că investițiile necesare de exemplu în infrastructură, educație și sănătate continuă să lipsească.

Pe acest fond trebuie văzute și aprecierile legate de situația propriei companii. Companiile care au răspuns la chestionar consideră situația lor actuală ca fiind mai bună decât anul trecut, având în vedere situația conjuncturală actuală foarte bună, doresc să angajeze personal și să își continue investițiile. Astfel, numărul celor care se gândesc să crească numărul de angajați îl depășește considerabil pe cel al companiilor care se gândesc să reducă numărul acestora. În comparație cu anul trecut companiile sunt mai deschise la investiții. Situația actuală bună companiilor se datorează mai ales evoluției pozitive a partenerilor principali, mai ales a celor din Germania. Dar multe companii privesc tot mai pesimist spre evoluția amplasamentului investițional, pentru că sustenabilitatea și efectele pozitive ale măsurilor luate de Guvern sunt puse sub semnul întrebării, iar investițiile în factorii importanți pentru investitori nu se realizează.

Privind condițiile-cadru constatăm în acest an că majoritatea dintre factori au fost evaluați negativ. Singurele criterii investiționale care s-au îmbunătățit față de anul trecut se referă la furnizorii locali, condițiile de cercetare-dezvoltare și calificarea angajaților. În ce privește factori precum predictibilitatea politicilor economice, administrația publică/birocrația, disponibilitatea forței de muncă, piața muncii, infrastructura, stabilitatea juridică, lupta împotriva corupției sau licitațiile publice aprecierile companiilor sunt la fel de negative sau chiar mai rele decât anul trecut.

III. România: Condiții-cadru economice

România a înregistrat în 2017 o creștere economică semnificativă. **Creșterea produsului intern brut** de 6,9% reprezintă cea mai mare creștere economică din 2008 încoace, depășind-o pe cea a multor state europene. Creșterea PIB se datorează mai ales exporturilor, dar și avântului consumului privat. Consumul a profitat de pe urma reducerii TVA și a creșterii salariilor din sectorul de stat. Prin Legea salarizării unice, salariile din sectorul public vor crește în continuare, ceea ce va duce la o creștere a salariilor medii. Pentru 2018 se estimează o creștere economică de sub 5%.

Cel mai mare aport la valoarea adăugată brută l-a avut industria cu 26,7%, urmată de comerț cu 20,6%. **Exporturile** României de bunuri au atins valori istorice. Astfel în 2017 exporturile au crescut cu 9,1% la 62,8 mld. EUR. Și mai puternic au crescut importurile, cu peste 12,2% la 75,7 mld. EUR. **Deficitul comercial** (FOB/CIF) s-a situat astfel la 13 mld. EUR, cu 3 mld. EUR mai mult decât în 2016. **Deficitul de cont curent** a crescut în 2017 la 6,4 mld. EUR, fiind cel mai mare din regiunea ECE. Cel mai important partener comercial rămâne Germania (pentru al 11-a an consecutiv). Volumul schimburilor comerciale între cele două state a crescut din nou, atingând valoarea de 29,5 mld. EUR (+4,6%), reprezentând peste 20% din totalul comerțului exterior al României. Importurile și exporturile au fost relativ echilibrate (importurile din Germania: 15,1 mld. EUR, exporturi în Germania: 14,4 mld. EUR). Printre cele mai importante grupe de produse în comerțul dintre România și Germania se numără în mod tradițional mașini și echipamente electronice, autovehicule și produse metalice.

Climatul macroeconomic se menține în continuare stabil. Totuși trebuie să așteptăm efectele asupra economiei ale noilor modificări legislative, cum ar fi de exemplu legea salarizării unitare sau modificările fiscale care își vor arăta în curând efectele asupra economiei. Cu o datorie publică de 35% din PIB, una din cele mai scăzute din Uniunea Europeană (datoria publică medie în UE este de 83,1% din PIB-ul UE), o rată a șomajului de 4,9% și o rată a inflației de 1,1%, România se află, în comparație cu celelalte state din Europa, într-o poziție foarte bună. Cursul mediu de schimb a fost în 2017 de 4,56 RON/EUR, situându-se la un nivel comparabil cu anul precedent. Produsul intern brut pe cap de locuit a crescut de la 8.600 EUR în 2016 la 9.600 EUR.

Deficitul bugetar indică o tendință de creștere, ajungând la 2,9% din PIB (cu puțin sub limita valorii maximă convenită cu FMI). După criza globală din 2008-2009 România a reușit să reducă treptat deficitul de la 9,0% în anul 2009 treptat până la o valoare minimă de 1,45% din PIB în anul 2015. Momentan există temeri că creșterile salariale ale bugetarilor decise și mărirea pensiilor, dar și veniturile scăzute la buget, ar putea, conform experților economici, să destabilizeze bugetul statului. Rămâne de văzut dacă deficitul va depăși în 2018 limita de 3% pentru prima dată după criza economică.

Investițiile străine directe în România au rămas cu o valoare de 4,6 mld. EUR la același nivel ca și anul trecut (2016: 4,5 mld. EUR). Jumătate din acestea provin din Olanda, Germania și Austria. Germania a urcat în 2017 pe locul al doilea în topul investitorilor străini din România. Mai multe informații economice despre România găsiți în broșura AHK „Romania – a Growing Market”.

IV. Situația economică și așteptările companiilor

Aprecierile actualei situații economice și situația branșei, unde România se situează în anii trecuți peste media ECE, s-au înrăutățit față de anul trecut. România se situează din această perspectivă anul acesta sub media statelor din Europa Centrală și de Est.

Pentru jumătate din companiile cu capital german din România chestionate (50%) **situația economică** a țării este satisfăcătoare și doar 18% (2015: 15%, 2016: 30%, 2017: 31%) apreciază situația economică actuală ca fiind mai bună decât în 2017. Și în ce privește **perspectivile economice** ale țării pentru anul în curs aprecierile investitorilor s-au înrăutățit și România se situează mult în urma celorlalte state din ECE, ajungând chiar pe ultimul loc. Procentul celor care văd perspective mai bune decât anul trecut a scăzut continuu din 2015 încoace (2015: 56%, 2016: 49%, 2017: 22%, 2018: 16%). În special companiile din servicii, dar și cele din industria prelucrătoare atmosfera este predominant pesimistă.

În ce privește **situația propriei firme** însă pentru anul în curs companiile sunt mulțumite, evaluările se situează puțin peste media ECE. Procentul celor care consideră situația propriei firme ca fiind bună în prezent este de 56% (2015: 54%, 2016: 50%, 2017: 55%). Și în ce privește situația companiei față de anul trecut 60% din companii sunt de părere că situația de anul acesta se va îmbunătăți (2015: 75%, 2016: 61%, 2017: 53%).

36% din companiile chestionate apreciază **evoluția situației conjuncturale a branșei** lor în anul 2018 ca fiind neschimbată față de anul trecut și 19% văd o înrăutățire a acestei situații. Situația branșei la momentul chestionarului este apreciată de 43% ca fiind mai bună (2017: 45%) și de 12% ca fiind mai rea (2017: 13%). Rezultatele sunt comparabile cu cele de anul trecut, dar anul acesta România se situează sub media regiunii, având în vedere și faptul că celelalte țări au crescut. Astfel, în Ungaria, Cehia, Lituania și Slovenia cu mult peste 50% dintre companii sunt mulțumite de situația branșei în care activează.

În ce privește **intențiile de angajare**, România se situează în acest an pe o poziție bună și se află în topul primelor trei țări din regiune: 52% din companii intenționează să crească numărul de angajați (2015: 52%, 2016: 48%, 2017: 54%) și doar 10% din cei chestionați sunt de părere că numărul angajaților lor va scădea (2015: 7%, 2016: 11%, 2017: 10%). Datorită aprecierii bune în ce privește situația companiei și a branșei în care activează este de înțeles că firmele doresc să se dezvolte. Intenția de a angaja personal este mai prezentă la firmele din comerț și producție decât în alte branșe și predomină la companiile medii și mari.

Rezultatele chestionarului arată că intențiile de angajare și cele de investiții pot fi foarte diferite. Astfel, în ce privește cheltuielile pentru investiții, companiile germane sunt mult mai reținute și România se situează pe ultimul loc la acest capitol în actualul chestionar. Doar 37% din companii intenționează să crească cheltuielile de investiții (2016: 45%), în timp ce 21% (2016: 11%) se așteaptă la o evoluție negativă a acestora.

În privința **planurilor de investiții**, și aici rezultatele s-au îmbunătățit ușor: 46% (2017: 37%) din cei chestionați au indicat faptul că cheltuielile lor de investiții vor crește față de anul trecut, în timp ce doar 13% (2017: 21%) văd o evoluție negativă. Și în acest caz, companiile din servicii și cele din producție sunt mai curând dispuse să facă investiții decât cele din alte branșe.

S-au îmbunătățit ușor și aprecierile legate de **cifra de afaceri**. Astfel 67% din cei chestionați se așteaptă la o creștere a cifrei de afaceri (2016: 59%, 2017: 66%) și doar 5% sunt de părere că cifra de afaceri a companiei lor va scădea (2016: 17%, 2017: 11%).

În ce privește **exporturile**, rezultatele s-au schimbat puțin față de anul trecut: 52% din companii sunt de părere că exporturile vor fi mai mari decât în 2017 (42%) și doar 7% spun că acestea vor scădea. În industria prelucrătoare nici una din companiile participante la chestionar nu a indicat o scădere a exporturilor.

V. Condițiile amplasamentului investițional

Și în acest an au fost întrebări despre 21 de factori care influențează amplasamentul investițional, împărțite în trei grupe: factori politico-economici, factori care privesc mediul operațional și condițiile de pe piața muncii. În ciuda evaluărilor pozitive în ce privește situația companiei, condițiile economice sunt percepute negativ.

Condițiile-cadru politico-economice s-au înrăutățit, conform actualului chestionar. Mai ales în ce privește combaterea corupției, statul de drept și predictibilitatea politicilor economice se consemnează o scădere puternică în evaluare. La aceste aspecte negative au contribuit în mare parte modificările codului penal, pentru că acestea duc la o slăbire a criteriilor investiționale precum stabilitatea juridică, licitațiile publice sau lupta împotriva corupției.

Companiile din România rămân și în acest an nemulțumite de administrațiile fiscale și de administrațiile publice în general, de stabilitatea socială și politică, dar și infrastructura este pentru România un punct nevralgic de ani de zile. Ca și în celelalte state din regiunea ECE, numeroase companii se plâng în România de lipsa forței de muncă calificate.

1. Politici economice

Domeniul politicilor economice cuprinde criteriile legate de amplasamentul investițional care sunt direct influențate de activitatea statului. Printre acestea se numără administrația publică, sistemul fiscal și administrativ, legislația, predictibilitatea politicilor economice, sistemul licitațiilor publice și combaterea corupției. Prin politicile economice, statul influențează succesul companiilor, dar și decizii investiționale pe termen lung depind de decidenții politici la nivel național sau local.

O temă importantă pentru companiile germane din România rămâne **lupta împotriva corupției**. Măsurile în domeniul combaterii corupției de exemplu prin condamnarea unor importanți oameni politici și lupta susținută împotriva acestui fenomen a instituțiilor abilitate au schimbat în bine percepția companiilor. Însă modificările legislative propuse la începutul anului 2017 pun sub semnul întrebării voința Guvernului de a continua lupta împotriva corupției fără compromisuri. Acest lucru îi îngrijorează pe investitorii germani, ceea ce se reflectă și în actualul Raport. Numărul celor care se declară foarte nemulțumiți de cum decurge în prezent lupta împotriva corupției a crescut față de anul trecut (2018: 36%, 2017: 29%, 2016: 6%). 34% (2017:33%, 2016: 26%) din cei chestionați mai sunt nemulțumiți când vine vorba de corupție, iar numărul celor mulțumiți a scăzut la 7% (2017: 17%, 2016: 28%). România a căzut și în acest domeniu sub media ECE, iar rezultatul este sub cel înregistrat în 2017.

În ce privește **administrația publică**, opiniile companiilor s-au înrăutățit față de cele de anul trecut. Numărul celor nemulțumiți a crescut la 42% (2017: 33%, 2016: 36%), doar 6% (2017: 10%) se declară mulțumiți de activitatea administrației. Toate acestea arată că trebuie îmbunătățită calitatea administrațiilor, iar birocrația trebuie în continuare redusă.

Și în ce privește **stabilitatea juridică** rezultatele sunt mai slabe decât cele de anul trecut. România se situează mult sub media regiunii. Procentul celor care sunt mai degrabă nemulțumiți se menține la 39%, numărul celor care sunt foarte nemulțumiți însă a crescut, de la 14% anul trecut la 37% în actualul chestionar și numai 6% (2017: 12%) se arată mulțumiți în ce privește

stabilitatea juridică din România. În ultima vreme au dus la îngrijorare modificările cadrului legislativ în domeniul fiscal și în codul penal. Respectarea și stabilitatea legislativă sunt și rămân criterii elementare în luarea deciziilor investiționale.

Legat de **transparența în achizițiile publice** părerea companiilor s-a deteriorat față de anul trecut, iar România se situează sub media regiunii cu 36% din companii care se declară foarte nemulțumite (2016: 30%, 2017: 20%), și doar o mică parte care este mulțumită (7%). Companiile germane au nevoie de licitații publice corecte pentru a putea participa la acestea.

Povara fiscală în România a fost apreciată de către companii ceva mai rău decât în 2017. România se situează în chestionarul actual puțin peste media ECE. Numărul celor care sunt foarte nemulțumiți de povara fiscală a crescut la 19% (2017: 7%), iar numărul celor mulțumiți este comparabil: 18% în 2017 și 17% anul acesta. Administrațiile fiscale au fost apreciate mai rău față de anul trecut.

În ce privește **predictibilitatea politicilor economice**, o mare parte din companiile germane sunt în acest an și mai nemulțumite decât anul trecut. 54% dintre manageri se declară foarte nemulțumiți (2017: 22%) și 27% nemulțumiți (2017: 47%). România se situează anul acesta pe ultimul loc în regiune în această privință. Este deci necesară o îmbunătățire urgentă la acest capitol, ceea ce reiese și din aprecierile negative la adresa activității Guvernului. O mare parte din companii (76%) se declară nemulțumite și apreciază activitatea Guvernului ca nesatisfăcătoare. Mai ales instabilitatea politică și schimbările partenerilor de dialog nemulțumesc companiile. Și nu în ultimul rând birocrăția și durata de prelucrare a documentelor dau încă mult de furcă firmelor.

Și în ce privește **stabilitatea politică și socială**, România a coborât câteva locuri față de anul trecut și se află pe ultimul loc printre statele ECE analizate (38% foarte nemulțumiți și 39% nemulțumiți). Este o înrăutățire evidentă. În 2017 erau 43% din cei chestionați nemulțumiți și doar 13% foarte nemulțumiți.

În ce privește **absorbția fondurile structurale** nivelul de mulțumire este sub media ECE. Aici se află clar în fruntea clasamentului Statele Baltice și Polonia. În România doar 9% din companii sunt mulțumite de acest aspect, dar 44% sunt nemulțumite, semn că nici în 2017 rata de absorbție nu a fost suficientă. O utilizare eficientă a acestor fonduri rămâne în continuare în sarcina Guvernului.

2. Funcționalitatea mediului de afaceri

Printre factorii care determină amplasamentul investițional și care afectează direct mediul de afaceri, se numără infrastructura, furnizorii locali, comportamentul de plată, dar și condițiile cadru pentru cercetare-dezvoltare.

Domaniul infrastructurii, adică transporturi, comunicații și energie, este evaluat și anul acesta negativ de către companiile germane. România se situează din nou pe ultimul loc la acest capitol printre statele din ECE. Procentul celor nemulțumiți și foarte nemulțumiți a crescut la 81% (2017: 60%). De lipsa infrastructurii se plâng mai ales companiile din producție, 65% din ele sunt mai degrabă nemulțumite și 23% foarte nemulțumite. Lipsa infrastructurii de transport înseamnă lipsa mobilității, de exemplu a forței de muncă și lipsa investițiilor – mai ales pentru regiunile din estul și sudul țării. Tendința ca diferențele dintre regiuni care există deja să se adâncească crește în lipsa unei infrastructuri adecvate.

În ce privește **disponibilitatea și calitatea furnizorilor locali**, nu sunt modificări majore față de anul trecut. România se apropie de media ECE, dar asta pentru că state precum Croația, Ungaria sau Serbia s-au înrăutățit. Numărul celor mulțumiți îl depășește pe cel al celor nemulțumiți (32% sunt mulțumiți sau foarte mulțumiți, 2017: 34%), în timp ce 22% sunt nemulțumiți și 2% se declară foarte nemulțumiți (2017: 19% și 3%). Pentru restul companiilor disponibilitatea furnizorilor este satisfăcătoare.

Legat de **comportamentul de plată**, România se situează peste medie ECE, dar se află după Bulgaria, Slovenia sau Slovacia. 31% sunt mulțumiți sau foarte mulțumiți (2017: 37%), 20% se declară nemulțumiți sau foarte nemulțumiți, iar pentru restul situația este satisfăcătoare.

Condițiile pentru cercetare și dezvoltare au fost apreciate ceva mai rău față de anul trecut, doar 7% din cei chestionați sunt mulțumiți (2017: 14%), în timp ce majoritatea (54%) sunt nemulțumiți sau foarte nemulțumiți. Chiar dacă parțial lipsește în mare parte forța de muncă calificată necesară activităților de cercetare și dezvoltare, totuși numeroase companii germane au reușit să deschidă centre de cercetare și dezvoltare. Baza pentru aceste centre a fost și rămâne o bună colaborare și parteneriale între companii și universități.

3. Condițiile de pe piața muncii

Un criteriu important în alegerea amplasamentului investițional rămân condițiile pe piața muncii. Ne referim aici la calificarea personalului, motivația și productivitatea angajaților, dar și costurile cu forța de muncă, dreptul muncii, sistemul educațional și disponibilitatea forței de muncă. Costurile scăzute cu forța de muncă pe piața muncii din România față de celelalte state europene constituie unul din avantajele centrale ale țării. Comparativ cu alte state din regiune companiile germane din România sunt mulțumite respectiv foarte mulțumite (34%) în ce privește costurile cu forța de muncă. Cu un salariu minim garantat de 400 EUR (1.900 RON) România se află printre țările cu un nivel salarial scăzut, ceea ce atrage investitorii.

Când vine vorba de **productivitate și motivația angajaților**, România se situează peste media regiunii, totuși evaluarea este mai slabă decât anul trecut: doar 35% din companii sunt mulțumite (2017: 43%) și 18% se arată nemulțumite (2017: 15%). Productivitatea și costurile cu forța de muncă se află încă într-o relație bună, ceea ce determină firmele germane să continue investițiile.

Disponibilitatea forței de muncă rămâne unul din criteriile importante, atunci când vine vorba de o decizie investițională. Acest lucru se referă atât la învățământul superior, cât și la formarea profesională. Gradul de mulțumire a continuat să scadă. Doar 13% din companiile chestionate sunt mulțumite sau foarte mulțumite, pentru 30% situația este satisfăcătoare, dar mai mult de jumătate (57%) sunt nemulțumite și foarte nemulțumite. Mai ales în centrul și vestul țării companiilor le este tot mai greu să găsească personal corespunzător. Companiile au nevoie de un sistem dual de formare funcțional, deoarece practica din timpul studiilor lipsește de cele mai multe ori. În acest context, din punct de vedere al companiilor germane este deosebit de important ca factorii decizionali din România să depună toate eforturile pentru dezvoltarea unui învățământ profesional de calitate. AHK România se implică activ în implementarea și dezvoltarea sistemului de învățământ profesional din România. În calitate de partener și consultant pentru companii, AHK România susține concret companiile și răspunde tuturor întrebărilor legate de formarea profesională și continuă.

Opinia companiilor legată de **calificarea angajaților** s-a îmbunătățit ușor față de anul trecut, dar este încă sub așteptările și cerințele companiilor chestionate. Astfel 39% din cei chestionați sunt mulțumiți de calificarea profesională, respectiv foarte mulțumiți, ca și în 2017, în timp ce 27% își exprimă nemulțumirea. Restul de 34% sunt satisfăcuți de calificarea angajaților. Atât în ce privește

calitatea sistemului universitar, cât și cea a sistemului de învățământ profesional companiile sunt mai degrabă nemulțumite.

Legat de **flexibilitatea în dreptul muncii** România s-a situat anul trecut peste media regiunii. În chestionarul de anul acesta factorul acesta este perceput negativ cu 34% dintre cei chestionați care sunt nemulțumiți, în timp ce doar 14% sunt mulțumiți sau foarte mulțumiți. O problemă pentru multe companii o constituie creșterea relativ rapidă a salariului minim. Reprezentanții companiilor sunt de părere că mediul de afaceri nu este suficient de implicat în această problemă și că ajustările salariale trebuie puse în concordanță cu creșterea productivității.

Atractivitatea amplasamentului investițional: Companiile germane mai puțin mulțumite

România ca amplasament investițional **a pierdut din atractivitate** anul acesta. La întrebarea, dacă ar alege tot țara noastră pentru investiții, 80% din managerii chestionați au răspuns cu „da”, ceea ce este o înrăutățire față de cei 88% de anul trecut. Media în regiune este de 82%. Motivele pentru această înrăutățire reies clar din chestionar: nu este vorba de conjunctura actuală sau de situația propriei companii, ci de înrăutățirea condițiilor-cadru economice.

România se află în clasamentul celor mai atractive amplasamente investiționale din regiunea ECE pe locul 9, alături de Ungaria, din 20 de țări, obținând 3,4 puncte (1 fiind nota cea mai bună).

Cea mai atractivă țară în regiune rămâne și anul acesta Cehia, urmată de Polonia, Estonia, Slovacia și Slovenia. Ultimele locuri sunt ocupate de Bosnia-Herțegovina (18), Kosovo (19) și Albania (20).

VI. Despre Camera de Comerț și Industrie Româno-Germană

Camera de Comerț și Industrie Româno-Germană (AHK România) este reprezentanța oficială a economiei germane și totodată cea mai mare Cameră de comerț bilaterală din România. AHK România aparține, alături de Camerele de comerț și industrie germane (IHK), rețelei globale a Camerelor de comerț germane bilaterale, reunite sub umbrela Uniunii Camerelor de Comerț și Industrie din Germania (DIHK).

Camera de Comerț și Industrie Româno-Germană, înființată în 2002, numără peste 600 de firme-membre și oferă companiilor o platformă importantă pentru networking, schimb de informații și experiențe.

Prin serviciile pe care le oferă și prin evenimentele pe care le organizează, AHK România susține activ companiile germane la intrarea lor pe piața românească și este totodată partener al firmelor românești interesate de piața germană. În România AHK se implică activ în implementarea sistemului dual de învățământ după model german și a înființat platforma GreenTech econet romania, cât și o Curte Permanentă de Arbitraj.

Mai multe informații găsiți în pagina de internet: www.ahkromaenien.ro. Ne găsiți de asemenea în social media, pe Facebook și LinkedIn / ahkromania.

Caseta tehnică

Editor:



Camera de Comerț și Industrie Româno-Germană

Str. Clucerului 35, et. 2
RO-011363 București, România
Tel.: +40 21 223 15 31, Fax: +40 21 223 15 38
E-Mail: drahk@ahkrumaenien.ro
Web: www.ahkrumaenien.ro
Director general, Membru în Consiliul Director: Sebastian Metz

Redacția:

Carmen Kleininger

Închiderea ediției:

Iulie 2018

Disclaimer:

Deși acest document a fost creat cu cea mai mare grijă, nu ne putem asuma răspunderea pentru corectitudinea și caracterul complet al informațiilor. De aceea editorul nu preia răspunderea pentru eventuale erori și informații incomplete.

Informațiile din prezenta publicație nu înlocuiesc în niciun fel consilierea profesională.

Publicația poate fi accesată și descărcată direct de pe website-ul nostru, www.ahkrumaenien.ro, secțiunea *Publicații*.

Toate drepturile rezervate. © Camera de Comerț și Industrie Româno-Germană, 2018